

Alchemie in Bad Bentheim

10 / 04 / 2002 | Han Vermaat

Wie geïnteresseerd is in alchemie, moet naar de burcht (voor sommigen 'slot') van Bad Bentheim. Daar is een werkplaats van een alchemist nagebouwd met veel oud glaswerk en andere alchemistische apparatuur. Sommige van deze oude technieken zijn nog steeds in gebruik, andere hebben zich ontwikkeld tot modernere technologie.

De kasteelheer, Oskar Prinz zu Bentheim und Steinfurt, is er van overtuigd dat er vroeger in Bentheim of Steinfurt daadwerkelijk een alchemistenwerkplaats is geweest. In de huisbibliotheek van Steinfurt heeft hij een grote collectie alchemistenboeken gevonden.

Het doel van de alchemisten was het vinden van de steen der wijzen en het levenselixer. De steen verandert onedele metalen in goud, het levenselixer maakt mensen onsterfelijk. De alchemisten vonden noch de steen der wijzen noch het levenselixer, maar deden wel andere vondsten. Amalgaam en een aantal geneeskrachtige elixers zijn vindingen van de alchemie. De knechten van de alchemist, die ook filosoof was, deden het experimentele werk. De alchemist zelf zat verzonken in meditatie, zodat geestelijke krachten zich tijdens het onderzoek verenigden met de wereldse. Daarnaast bestudeerde de alchemist boeken en beschreef het verloop van de experimenten. De rol van de alchemist is zo te vergelijken met een moderne hoogleraar die leiding geeft aan een aantal aio's en postdocs.

De meeste instrumenten in Bentheim zijn replica's, maar ze geven een goede indruk van de toestellen die een alchemist in de Renaissance gebruikte. In een oud-Egyptische 'alambiek', het oudste destilleertoestel ter wereld, lijkt het of er wijn staat te koken waarvan de alcohol even later in een retort zal druppelen. Op een oven met smeulende houtskool, de 'Faulen Heinz', staat een oud toestel om een tinctuur van kruiden in alcohol te maken. De kruiden zitten in de warme alcohol, waarvan de damp boven in het glaswerk condenseert en weer terugstroomt in de oplossing. De filosofische molen dient voor het samenwrijven van vaste stoffen. Samenwrijven van zwavel en kwik geeft een zwarte, amorfe vorm van kwik(II)sulfide. De alchemisten verhitten deze stof in een sublimatieapparaat dat bestaat uit een kolom van zeven bollen (een heilig en magisch getal). In de bovenste bollen kristalliseert het

kwik(II)sulfide in een rode vorm. Deze rode vorm moest wel de steen der wijzen zijn, maar helaas

Bentheim kwam bij toeval aan de collectie. De apotheker Hans Richard Schitnny uit Gütersloh, auteur van *Begegnung mit dem Stein der Weisen*, had een grote hoeveelheid alchemistische apparatuur verzameld en laten reconstrueren. Hij zocht een nieuwe ruimte toen zijn vrouw de opslagkelder terug wou. Burg Bentheim heeft de tentoonstelling in bruikleen van Schitnny.

Bad Bentheim is met de auto te bereiken via de A1 richting Hannover, afslag Nordhorn- Wald Bentheim of binnendoor via Oldenzaal en Gildehaus. De burcht is dagelijks geopend van 10.00 tot 18.00 uur, de toegang is 3 euro. Info: www.burg-bentheim.de

Een oud destillatietoestel zoals dat te zien is in de alchemistenwerkplaats in de burcht van Bad Bentheim.